



ĽUBEĽSKÉ



NOVINY

Číslo: 2.

DECEMBER 2009

Ročník: 4.

V tomto čísle nájdete:

- Vatra zvrchovanosti 2009
- Divadelný festival - Ľubel'aFest
- Ako si na nich spomíname
- Udalosti v obrázkoch
- Hodnotenie záhrad
- Naše ZDRAVIE
- Povedzme to po Ľubel'sky

Vážení spoluobčania,

aj keď tento výtlačok Ľubel'ských novín budete dostávať do rúk tesne pred vianočnými sviatkami, dovoľte aby sme Vám podali niekoľko konkrétnych informácií z posledných mesiacov života obce.

Tak ako sme uviedli v posledných obecných novinách, základné naše úsilie smeruje k získaniu nenávratných finančných prostriedkov z Eurofondov.

Od júla prebiehalo výberové konanie na dodávateľ a stavebných prác na budovách ZŠ s MŠ v Ľubeli. Najlepšiu ponuku predložila stavebná firma Amazonka a.s. Žilina 507 776,- € (15 297 260,- Sk). Ministerstvom výstavby SR bol prekontrolovaný a odsúhlasený celý postup výberového konania. K 1. decembru 2009 bola podpísaná zmluva s dodávateľom s tým, že práce budú ukončené k 30. 7. 2010.

Taktiež v súťaži boli vybrané firmy pre vybavenie školy nábytkom v sume 35 523,- € (1 070 165,- Sk) a počítačovou technikou v sume 35 621,- € (1 073 118,- Sk).

V mesiaci september a október boli odovzdané dve žiadosti na nenávratné finančné prostriedky z Eurofondov „Regenerácia centra obce Ľubel'a“ a „Rekonštrukcia Kultúrneho domu v Ľubeli“ kde základnou podmienkou je zmena vykurovacieho systému na Biomasu. Za úspech by sme považovali odsúhlasenie ešte aspoň jedného z uvedených projektov. Do konca roka chceme predložiť ešte jeden projekt – výstavbu „Multifunkčného ihriska“.

Zároveň si treba uvedomiť, že obec sa na financovaní musí podieľať čiastkou minimálne 5% z objemu pridelených finančných prostriedkov.

Začali sme s prípravou projektu „Výstavba čističky a kanalizácie odpadových vôd Ľubel'a – Liptovské Kľačany“. V lete sa pripravilo výškové zameranie, bol realizovaný geologický vrt v mieste plánovanej čističky. Momentálne sa zabezpečujú veci pre vydanie územného rozhodnutia. Jeho vydanie predpokladáme v mesiaci februári budúceho roka. Celú túto činnosť zabezpečujeme v spolupráci s Liptovskou vodárenskou spoločnosťou.

Treba spomenúť aj ďalšie investičné akcie, ktoré boli realizované v obci v uplynulých mesiacoch:

Najviac finančných prostriedkov sa preinvestovalo v súvislosti s výstavbou inžinierskych sietí ulica Trstica – zahustenie trafostanice Trstica (investor Stredoslovenská energetika, náklady približne 150 000,- €), uloženie

káblov pre verejné osvetlenie, rozšírenie verejného vodovodu, spevnenie miestnej komunikácie (35 000,-€).

V rámci havarijného stavu sme museli rekonštruovať časť kanála pozdĺž ihriska v dĺžke približne 150 m a musela byť vykopaná a prečistená a nanovo uložená pôvodná kanalizácia.

Taktiež bolo realizované oplotenie časti cintorína na Zemianskej Ľubeli a do konca roku chceme ukončiť vybudovanie chodníka pred bytovkou na Boniaku.

Uviedli sme tie najpodstatnejšie investičné úlohy, ktoré sme realizovali, realizujeme, alebo máme v pláne realizovať.

Vážení občania,

blíži sa koniec kalendárneho roka, pred nami sú tie najkrajšie dni „Vianočné sviatky“. V tieto dni sa snažíme zabudnúť na bežné starosti a problémy, ktoré prinášajú všedné dni.

Popri množstve želaní, ktoré dostanete od Vašich blízkych, od svojich priateľov a známych, prijmite to najúprimnejšie želanie odo mňa, od starostu obce, ale predovšetkým Vášho spoluobčana.

„Želám Vám príjemné Vianočné sviatky.

Prežite ich v dobrom zdraví, v pohode a spokojnosti, v kruhu svojich rodín, v kruhu svojich najbližších.

Želám Vám šťastný a úspešný Nový rok 2010.

Nech sa Vám splnia všetky Vaše prania a predsavzatia“.

PhDr. Milan Kubík
starosta obce

Aj tento rok zahorela Vatra zvrchovanosti



18. júla 2009 zahorela už po druhýkrát nad obcou Ľubel'a vatra zvrchovanosti, ktorej organizátormi boli Okresná rada SNS, Obec Ľubel'a a Miestny odbor Matice slovenskej. Skutočne pevnú vatru, ktorá odolala náporu silného vetra sprevádzajúceho búrku krátko pred zahájením oficiálneho programu, postavila partia v zložení: Ľubomír Kandra, Otto Kandra ml., Branislav Kubík, Dušan Kubík ml., Mojmír Magerčiak, Vladimír Magerčiak ml., Ján Oško ml., František Púčik (starosta obce Lazisko) a Peter Slavkovský. O skultúrnenie priestorov chatky záhradkárov sa postarali Drahuška Gemzická, Mariana Magerčiaková, Marika Durná, Marta Turčiaková, Eva Antolová a Kvetoslava Hrnčiarová.

Po zodpovedných prípravách bol približne o 20.15 hod. zahájený oficiálny program

moderovaný Luciou Kanderovou, ktorého súčasťou boli príhovory starostu obce Ľubel'a Milana Kubíka, predsedu Okresnej rady SNS

v Liptovskom Mikuláši a prednostu Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši Rudolfa Urbanoviča a predsedu Miestneho odboru Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši Milana Stromku, ktorý z dôvodu jeho neprítomnosti prezentoval tajomník Okresnej rady SNS v Liptovskom Mikuláši Erik Gemzický. Umelecký podtón dodala podujatiu báseň v podaní Lenky Kubíkovej.



Ani mimoriadne nepriaznivé počasie neodradilo národne cítiacich občanov, rodákov a hostí od účasti na podujatí, ktorého cieľom bolo pripomenutie si XVII. výročia Deklarácie Slovenskej národnej rady o zvrchovanosti Slovenskej republiky. Po príhovoroch v priestoroch ovocinárskej záhrady sa všetci účastníci presunuli na miesto, kde bola zapálená vatra zvrchovanosti. Tóny hymny SR a rôznych národných piesní v podaní speváckeho zboru z Ľubele umocnili atmosféru aktu zapálenia vatry, na ktorom sa podieľali Rudolf Urbanovič, Milan Kubík, František Púčik a Erik

Gemzický. O technickú stránku podujatia a prípravu chutného kotlíkového gulášu, ktorý sa spoločne s vínom podával za svetla horiacej vatry, sa postarali Jozef Oško, Milan Oško, Daniel Oško st. a Eduard Gemzický.

Deklarácia Slovenskej národnej rady o zvrchovanosti Slovenskej republiky je uznesenie Slovenskej národnej rady zo 17. júla 1992, v ktorom poslanci národnej rady požadovali samostatnosť Slovenska. Deklarácia bola súčasťou procesu, ktorého vyvrcholením bol rozpad Československej federatívnej republiky a vznik samostatnej Slovenskej republiky 1. januára 1993. Celý text deklarácie bol nasledovný:

*„My, demokraticky zvolená Slovenská národná rada,
slávnostne vyhlasujeme,
že tisícročné úsilie slovenského národa o svojbytnosť
sa naplnilo.*

*V tejto historickej chvíli deklarujeme prirodzené právo
slovenského národa na sebaurčenie tak, ako sa zakotvujú aj
všetky medzinárodné dohody a zmluvy o práve národov na
sebaurčenie.*

*Uznávajúc právo národov na sebaurčenie, vyhlasujeme, že aj
my si chceme slobodne utvárať spôsob a formu národného a
štátneho života, pričom budeme rešpektovať práva všetkých,
každého občana, národov, národnostných menšín a etnických
skupín, demokratické a humanistické odkazy Európy a sveta.*

*Touto deklaráciou Slovenská národná rada vyhlasuje
zvrchovanosť Slovenskej republiky ako základ suverénneho
štátu slovenského národa.“*

Bratislava, 17. júl 1992

Divadelný festival Ľubel'aFest 2009

V piatok 10. júla 2009 otvoril prehliadku ochotníckych divadiel folklórny súbor Chabenec z obce Dúbrava. Po pekných ľudových piesňach sa obecnstvu prihovorila moderátorka Lenka Ošková. Slovo patrilo aj nášmu starostovi Milanovi Kubíkovi. Stručne priblížil našu obec Ľubel'a. S úsmevom zdôraznil hlavne jej presnú polohu, pretože hostia z Častej mali problém nájsť našu dedinu. Keď k tomu pridáme naše „talianské“ uličky, tak sa im ani nemôžeme čudovať. Skôr ako sa na divadelných doskách začal odohrávať prvý príbeh, Lenka Ošková vyzvala na javisko predsedov jednotlivých súborov, ktorí si pripili na úspech nášho 1. ročníka Ľubel'aFestu. Prvé divadelné predstavenie *Ako Vrbičania o Maticu prišli*, nás vtiahlo do obdobia 19. storočia, keď Slovákov trápili národnostné otázky. Autorom a taktiež režisérom tejto hry bol Peter Vrlík. Divák mohol vnímať, že herci svoje roly skutočne precítili. Úlohy národovcov stvárnil *Milan Stromko, Peter Vrlík a Vincent Urban*. Maďaróna Dr. Mihálka si zahral *Ladislav Dráb*, ktorému sa po celý čas veľmi dobre darilo hovoriť s maďarským prízvukom. Hru oživil aj hudobné predely v podaní spomínaného súboru Chabenec



a básne, ktoré recitovali: *Vladimíra Matejková* a vynikajúci recitátor *Marek Nemeč*. Piatkový večer ukončilo posedenie divadelníkov pri hudbe.

V sobotu pokračoval program komédiou *Bigamia sa nevypláca* v podaní nášho *Ľubel'ského ochotníckeho divadla K. O. Urbana*. Situačný humor tu doslova iskril. Výkony našich hercov si získali publikum do takej miery, že po odohraní predstavenia, sa museli na javisko vrátiť až trikrát. U účinkujúcich ĽOD K. O. Urbana treba jednoznačne vyzdvihnúť ich talent pre improvizáciu. Hercov často počas predstavenia napadne vhodná replika, ktorou danú hru urobia ešte zaujímavejšou a hlavne vtipnejšou. Teda najlepší liek na ubolenú dušu je naše divadlo. Napríklad vidieť ako *Pavol Tomčík* konzumuje noviny, zaručene rozosmeje aj toho najsmutnejšieho človeka. O 18:30 scéna patrila *Jaroslavovi Janíčkov* a jeho divadlu *LUNETRDLO* (Ľupčianske netradičné divadlo). Toto divadlo si mohli vychutnať všetci fajnšmekri, ktorí od divadla okrem príbehu očakávajú aj experimentovanie a originalitu.



Režisér *Jaroslav Janíček* vytvoril paródiu na 5 najznámejších rozprávok. Prostredníctvom nich autor kritizuje napríklad posadnutosť trápnyimi telenovelami, násilie či honbu za peniazmi. V rozprávkach *Jaroslava Janíčka* sa príbeh *Soľ nad zlato* odohráva v arabskom svete, samozrejme v „arabčine“. Rozprávač tu preberá úlohu tlmočníka. Najmladšia dcéra miluje svojho otca ako ropu. Názov *Tri oriešky pre Popolušku* sa zmenil na *Tri kokosové orechy pre Polopušku*. Postavy v rozprávke sa zmenili na hrdinov z telenovely. A črievička ako uliata nesadne *Polopuške*, ale koňovi. Červená Čiapočka sa zmenila na „poľahšiu“ dievčinu. A „slovenská neľudová rozprávka“ o *Bambuľke* ukázala, ako mnohých starých ľudí navštevujú príbuzní len kvôli peniazom. Začiatok každého príbehu odštartoval deduško *Večerníček*, ktorý túži vyjsť z obrazu a zmeniť svet. Je nešťastný z toho, že „niet úcty pred tradičnými hodnotami.“ On sám je však agresívny ku svojmu psíkovi, ktorému uštedril poriadne kopance. Deti sa začnú deduška *Večerníčka* báť. Na konci dedka zastrelí jedna dievčina. „Výstrel“ publikum poriadne vyľakal aj napriek tomu, že režisér upozornil na strieľanie pred začiatkom hry. Režisér *J. Janíček* využil aj tieňové divadlo, ktoré sparodovaným rozprávkam, poskytlo zaujímavý efekt. Prvok jedinečnosti dodala aj pantomíma či hra s jazykom.

Posledné divadlo nám predviedli ochotníci z Častej. Stvárnil *Nevestu predanú Kubovi* od *Stanislava Štepku* v réžii *Petra Minárika*. Aké skvelé sú Štepkove hry, to vieme mnohí. Lenže, keď hru od *Radošinského* naivného divadla, voňajúcu človečinou, stvárni nejaké iné divadlo, divák v podvedomí očakáva, ako sa im vydarí. Divadlo na *Kolene* z Častej nesklamalo. Divák mal možno miestami pocit, že vníma výkony skutočných *Radošincov*. A na druhej strane dali do svojich postáv to vlastné. Po predstavení sa náš starosta poďakoval všetkým, ktorí sa na vzniku festivalu podieľali. Po kultúrnych zážitkoch sa všetci účastníci festivalu mohli zabávať na diskotéke pri ovocinárskej chatke tzv. *Mičuríny*. Prvý ročník nášho Ľubel'afestu sa vydaril. Na to, že svoje hry odohrali len štyri divadlá, každý si mohol vybrať to svoje. Ostáva len jediné: Tešiť sa a dúfať, že o rok budeme hovoriť už o 2. ročníku nášho festivalu.

Udalosti v obrázkoch

Súťaž vo varení gulášu 2009



Volejbalový turnaj o Pohár starostu obce



/foto: Ing. E. Gemzický/

65. Výročie SNP v Lubeli



Brigáda Obecného futbalového klubu



Ako si na nich spomíname...

MUDr. Jozef Machaj



MUDr. Jozef Machaj pôsobil ako obvodný lekár pre dospelých v ambulancii, ktorá bola súčasťou zdravotného strediska v Lubeľi. Zdravotné stredisko má dlhoročnú tradíciu. Budova, v ktorej predtým sídlila ľubeľská škola, slúžila na účely zdravotného strediska približne od roku 1970. Okrem MUDr. Machaja v obvodnej ambulancii najdlhšie predtým pôsobili MUDr. Kovalčík a MUDr. Breyer.

MUDr. Jozef Machaj, narodený 19.12.1935 v Liptovskom Mikuláši, pochádzal zo 6 súrodencov. Má 2 vydaté dcéry- Editu a Máriu. Manželka Mária ešte žije v Bobrovci. V rokoch 1957-1963 študoval na vysokej škole- Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po ukončení štúdia začal v roku 1963 pracovať ako sekundárny lekár v OÚNZ Liptovský Mikuláš. V roku 1965 po atestácii internej medicíny I. stupňa a doškoleníom kurze všeobecného lekára pracoval ako závodný lekár v Kožiarskych závodoch v Liptovskom Mikuláši. Neskôr ako obvodný lekár v Poliklinike v Liptovskom Mikuláši. Od 2.12.1976 začal pracovať ako závodný a obvodný lekár vo vysunutom zdravotníckom obvode pre Rudné bane Dúbrava (ambulancia Lubeľa aj Dúbrava) až do 28.3.1988. Potom nastúpil ako posudkový lekár na ONV – odbor sociálnych vecí. Od septembra 1990 pracoval vo funkcii vedúceho posudkového lekára v Regionálnej národnej poisťovni. Od 1.10. 1994 bol poverený výkonom funkcie riaditeľa Sociálnej poisťovne v Liptovskom Mikuláši. 12.1.1995 bol pre zdravotné problémy prijatý na interné oddelenie Fakultnej nemocnice v Martine, kde 13.2.1995 zomrel.



MUDr. Machaj v kolektíve pracovníkov zdravotného strediska v Lubeľi

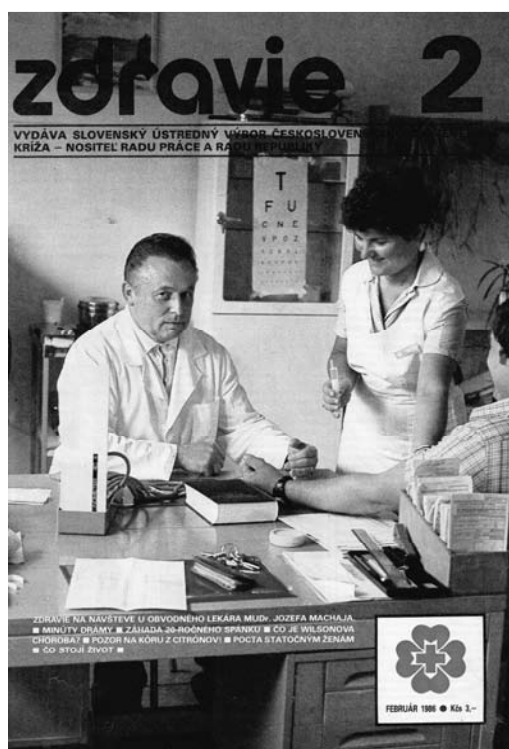
Na spoluprácu s pánom doktorom Machajom v ambulancii v Ľubeli si zaspomínala aj sestrička pani Ľudmila Bačíková: „V ambulanciách v Ľubeli a Dúbrave som plánovala pracovať len na prechodné obdobie, teda maximálne 2- 3 mesiace, nakoľko som mala maličkú dcéru. Vďaka ľudskému prístupu doktora Machaja som tu nakoniec zostala pracovať takmer 15 rokov“. Na obdobie svojho pôsobenia v Ľubeli spomína pani Bačíková veľmi rada a hoci je už na dôchodku, stále je aktívna a rada pomôže pri zastupovaní v rámci polikliniky v Liptovskom Mikuláši. „Ešte aj dnes sa stretávam so svojimi bývalými pacientmi z Ľubele a je to príjemné, keď sa pri mne pristavia a spoločne si zaspomíname na obdobie môjho pôsobenia v ambulancii v Ľubeli a Dúbrave“. V dobe, keď s doktorom Machajom poskytovali zdravotnú starostlivosť v „našej“ ambulancii, využívali na transport sanitné vozidlá. „Sem-tam sa mi prihodilo, že som v časovej tiesni zabudla v jednej z ambulancií pečiatky a v tej druhej sme ich k dispozícii nemali. Ani vtedy však doktor Machaj neprejavil hnev ani zlosť. Aj mnohé ďalšie nepríjemné situácie dokázal vyriešiť veľmi pokojne a prejavoval svoj ľudský prístup nielen voči pacientom, ale aj voči mne“.

V Ľubeli je tradíciou, že obvodný lekár (v súčasnosti všeobecný lekár) pre dospelých aktívne spolupracuje s Miestnym spolkom Slovenského Červeného kríža v rôznych oblastiach jeho činnosti. Na MUDr. Machaja si preto veľmi rady spomínajú aj niekoľko desaťročí aktívne členky výboru Ľubel'ského Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža: „Pán doktor Machaj s naším miestnym spolkom ochotne spolupracoval, spolupráca s ním bola veľmi dobrá“.

Na MUDr. Machaja si zaspomínal pán Miloš Hrbatý: „V čase jeho pôsobenia na zdravotnom stredisku môžem smelo povedať, že svojím prístupom ku pacientom bol poradcom, a to zvlášť ku starším ľuďom, ktorí dlhé roky spomínajú na jeho odbornosť a priateľskosť. Vedel aj pri ťažších stavoch pacienta zažartovať tak, aby nielen liečil, ale aj chorobu nejakým spôsobom utišoval. Osobitne si ho treba vážiť, veď v našej obci pomohol veľa občanom, aj keď sám odišiel z tohto sveta náhle, ale s dobrým vysvedčením v jeho odbornosti...“.



MUDr. Jozef Machaj (vpravo) na výročnej schôdzi Miestneho spolku SČK v roku 1988 spoločne s MUDr. Rusnákom st. a Dankou Mihalovičovou



MUDr. Machaj na fotografii, ktorá bola súčasťou článku uverejneného v časopise Zdravie

Stalo sa...

Spomienkový futbalový turnaj a športové popoludnie pre deti

Krásne slnečné ráno v sobotu 26. septembra 2009 sľubovalo organizátorom, že naplánovaná akcia môže dopadnúť dobre. Akciu sa podujali zorganizovať Obecný úrad Ľubeľa a nadšenci futbalu, ktorí hrajú za starých pánov. Na turnaj boli pozvané futbalové kolektívy starých pánov zo Svätého Krúža, Liptovského Mikuláša a z Ľubele. Nie je dôležité, v akom poradí skončili jednotlivé kolektívy, ale to že sa dokázali v tejto hektickej dobe stretnúť, zahrať si a pri miske gulášu a chladenom pivku – kofole zaspomínať aké to bolo keď.....Som rada, že pri tejto príležitosti si mohli zmerať, svoje schopnosti, sily aj deti. A tých sa zišlo veru neurekom / len tak „bajočko“ sme narátali vyše 50 / . Bolo prekvapujúce, že sa športového popoludnia zišli deti aj z okolitých dedín. Na športové popoludnie prispeli finančne, alebo cenami nasledovní nadšenci detských podujatí: Obecný úrad Ľubeľa, Farmavet, Únia žien Slovenska, Sekcia žien sociálnej demokracie, Jozef Urban 525, Bubniak Zdeno 430. Skvelá nálada, chuť súťažiť a o to šlo organizátorom, aby sa na akcie cítili dobre nie len súťažiaci, ale aj návštevníci. A že si nevymýšľam ponúknem vám odpoveď jedného zo súťažiacich. Mimochodom má 9 rokov, pochádza z Liptovských Kľačian. „Čo si dnes vyhral popoludní?“ odpoveď „Nie je dôležité čo som vyhral, dôležité je, že som sa mohol zúčastniť tohto skvelého popoludnia a nenudil som sa doma.“ Tak čo oplatí sa organizovať niečo pre naše deti.....?

/Mgr. J. Mlynarčíková/

Vianočná burza

V nedeľu 13. decembra 2009- na sviatok svätej Lucie sa Kultúrny dom v Ľubeľi premenil na improvizované vianočné trhy. Išlo konkrétne o vianočnú burzu, ktorú si už po druhýkrát zorganizovali žiaci Základnej školy v Ľubeľi s podporou starostu obce PhDr. Milana Kubíka. „Dušou“ celej akcie bola Mgr. Erika Miklášová, ktorá spoločne so žiakmi 7. a 5. triedy pre účely burzy vytvorila množstvo originálnych vianočných dekoratívnych a iných predmetov. Cieľom akcie bola



nielen prezentáci a talentu a tvorivosti žiakov, ale aj vytvorenie originálnej vianočnej atmosféry pre zúčastnených občanov našej obce, rodičov a samotných žiakov. Burza bola spojená aj s predajom výrobkov, o ktoré bol veľký záujem a niektoré boli rezervované už pred začiatkom burzy. Popri žiakoch svoje „umenie“ predstavili aj jednotlivci a firmy, čo prispelo k rôznorodosti burzy.

Návštevníci burzy si mohli zakúpiť výrobky z prútia, dreva, skla, kovu, textilu a rôznych iných prírodných či umelých materiálov. Vianočnú atmosféru burzy dotvárala aj improvizovaná cukráreň, do ktorej svojimi dobrotami v podobe rôznych zákuskov a koláčov prispeli mamičky žiakov. Príjemné posedenie účastníkov umocňovali tóny vianočných kolied a piesní, ako aj ozdobený vianočný stromček. Hladký priebeh burzy podporila tiež ochota a pomoc niekoľkých ďalších žien, ktoré sa postarali aj o obsluhu v „šenkú“. Všetci organizátori aj návštevníci sa zhodli v tom, že v tejto vydarenej akcii budú pokračovať aj v budúcich rokoch a na svoje vianočné trhy nebudú hrdé len veľké slovenské mestá, ale aj naša malá obec v srdci Liptova.



Návštevníci burzy si mohli zakúpiť výrobky z prútia, dreva, skla, kovu, textilu a rôznych iných prírodných či umelých materiálov. Vianočnú atmosféru burzy dotvárala aj improvizovaná cukráreň, do ktorej svojimi dobrotami v podobe rôznych zákuskov a koláčov prispeli mamičky žiakov. Príjemné posedenie účastníkov umocňovali tóny vianočných kolied a piesní, ako aj ozdobený vianočný stromček. Hladký priebeh burzy podporila tiež ochota a pomoc niekoľkých ďalších žien, ktoré sa postarali aj o obsluhu v „šenkú“. Všetci organizátori aj návštevníci sa zhodli v tom, že v tejto vydarenej akcii budú pokračovať aj v budúcich rokoch a na svoje vianočné trhy nebudú hrdé len veľké slovenské mestá, ale aj naša malá obec v srdci Liptova.



Návštevníci burzy si mohli zakúpiť výrobky z prútia, dreva, skla, kovu, textilu a rôznych iných prírodných či umelých materiálov. Vianočnú atmosféru burzy dotvárala aj improvizovaná cukráreň, do ktorej svojimi dobrotami v podobe rôznych zákuskov a koláčov prispeli mamičky žiakov. Príjemné posedenie účastníkov umocňovali tóny vianočných kolied a piesní, ako aj ozdobený vianočný stromček. Hladký priebeh burzy podporila tiež ochota a pomoc niekoľkých ďalších žien, ktoré sa postarali aj o obsluhu v „šenkú“. Všetci organizátori aj návštevníci sa zhodli v tom, že v tejto vydarenej akcii budú pokračovať aj v budúcich rokoch a na svoje vianočné trhy nebudú hrdé len veľké slovenské mestá, ale aj naša malá obec v srdci Liptova.

/ PhDr. Mariana Magerčiaková/

Naše ZDRAVIE

Očkovanie

Očkovanie alebo odborne vakcinácia je podanie očkovacej látky (vakcíny) do organizmu, ktorý si následne vytvorí ochranné protilátky. Tie potom majú človeka chrániť pred mikroorganizmami, ktoré by neočkovanému jedincovi inak mohli spôsobiť ochorenie. Očkovacia vakcína sama ochorenie spôsobiť nemôže, pretože obsahuje iba neživé či oslabené mikroorganizmy, alebo len ich časti.

Prvé zmienky o očkovaní na území dnešného Slovenska sa datujú od roku 1721, keď J. A. Raymann, župný lekár v Prešove, vykonal prvú variolizáciu (očkovanie proti kiahňam) v Európe. S povinným očkovaním na našom území začali už v Rakúsko-Uhorsku. Ešte za prvej Československej republiky sa začalo očkovať proti tetanu a neskôr proti záškrtu a čiernemu kašľu. Odvtedy sa očkovanie u nás veľmi rozvinulo až na úroveň tzv. imunizačného programu, v realizácii ktorého patrí Slovensko medzi popredné krajiny na svete. V SR je očkovanie upravené legislatívou, v ktorej sú určené povinnosti a práva občanov pri jeho realizácii.

K výraznému rozšíreniu používania očkovacích látok dochádza najmä v posledných 25 rokoch. Tento úspech je dosiahnutý vďaka pôsobeniu Svetovej zdravotníckej organizácie. Podstatným výsledkom aplikácie očkovacích látok je zníženie až úplné vymiznutie výskytu mnohých vážnych bakteriálnych a vírusových ochorení. Možnosť predchádzať infekčným bakteriálnym a vírusovým ochoreniam je jedným z najväčších objavov ľudstva. Očkovanie podmieňuje vytvorenie vlastnej prirodzenej ochrany pred nákazou baktériami a vírusmi.

Počas života by mal človek absolvovať niekoľko povinných očkovaní. Približne do trinástich rokov je dieťa zaočkované celkom deväťkrát. U nás sa pravidelné očkovanie vykonáva od päťdesiatych rokov minulého storočia. Do imunizačného programu - medzi tzv. povinné očkovanie je zaradené pravidelné očkovanie detí proti tuberkulóze, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne, žltacke typu B, infekcii hemofilom, osýpkam, ružienke a mumpsu, u dospelých povinné preočkovanie proti tetanu a najnovšie spolu s očkovaním proti záškrtu každých 15 rokov.

Kým väčšina detí bola zaočkovaná proti záškrtu a tetanu, mnohí dospelí nevedia, že časom ochrana z očkovania vymizne. Aby zostali naďalej chránení, mali by byť preočkovaní proti záškrtu a tetanu každých pätnásť rokov. Všetky povinné očkovania sú bezplatné, v plnej výške ich hradí príslušná zdravotná poisťovňa. Očkovanie vykonávajú lekári všeobecnej zdravotnej starostlivosti na základe predpisania vakcíny na recept. Povinne sa vykonávajú aj očkovania osôb, ktoré sú pri výkone svojho povolania vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz (napr. zdravotnícki pracovníci).

Okrem povinného očkovania poznáme aj osobitné a mimoriadne očkovanie. Medzi tieto typy očkovania zvyčajne nehradené zo zdravotného poistenia patrí napríklad očkovanie proti chrípke, pneumokokovým infekciám, kliešťovej encefalitíde, vírusovej hepatitíde typu A a B, rakovine krčka maternice (u dievčat) a iné.

Osobitným typom očkovania je aj očkovanie pred vycestovaním do zahraničia, predovšetkým do exotických krajín. Informácie o očkovaní pred cestou do zahraničia poskytuje Poliklinika cudzokrajných chorôb v Bratislave, oddelenia cudzokrajných chorôb pri fakultných nemocniciach v Martine a Košiciach, resp. Úrad verejného zdravotníctva SR v Bratislave alebo regionálne úrady verejného zdravotníctva v celej SR. Takéto očkovanie nie je hradené zo zdravotného poistenia.

Čo by sme mali vedieť v súvislosti s očkovaním?

- Očkovanie riadi Ministerstvo zdravotníctva SR - hlavný hygienik SR v zmysle zákonov č. 576/2004 Z. z. a č. 577/2004 Z. z.,
- Informácie o očkovaní poskytuje všeobecný lekár pre deti a dorast alebo všeobecný lekár pre dospelých, resp. regionálne úrady verejného zdravotníctva,
- Očkovanie sa vykonáva po dohode so všeobecným lekárom (najmä dospelí by mali myslieť na skutočnosť, že ich lekár na očkovanie nebude predvolávať),
- O vhodnosti očkovania rozhoduje lekár všeobecnej zdravotnej starostlivosti, ktorý očkovaciu látku (vakcínu) predpisuje na recept a zároveň upozorní na spôsob transportu a skladovania vakcíny od jej vyzdvihnutia v lekárni po jej aplikáciu (aby bola zaručená účinnosť očkovacej látky, resp. aby sa očkovacia látka neznehodnotila),
- Všeobecný lekár alebo sestra v ambulancii dohodne termín očkovania s osobou, ktorá má byť zaočkovaná, alebo s jej zákonným zástupcom (napr. u detí),
- Povinné očkovanie je hradené zo zdravotného poistenia, ostatné typy očkovania nie sú zo zdravotného poistenia hradené (na výnimky upozorní lekár),
- Pred očkovaním je nevyhnutné lekára upozorniť na akékoľvek zmeny zdravotného stavu (napr. prebiehajúce akútne ochorenie, iné závažné ochorenia, alergie, tehotenstvo, reakcie po očkovaní v minulosti a podobne),
- Po očkovaní je potrebné dodržiavať pokyny lekára, resp. zdravotníckeho pracovníka, ktorý očkovanie realizoval,
- Zvyčajne sa vyžaduje 30-minútový lekársky dohľad po podaní očkovacej látky, kedy je nutné zotrvať v čakárni ambulancie.

Hodnotenie záhrad

V našej obci je už zaužívaná tradícia, a to každé leto vyhodnotiť - Najzaujímavejšiu záhradu leta. Každoročne sa podujmu na túto úlohu členky Únie žien Slovenska Ľubel'a. Tento rok to bolo v zložení Eliška Jurisová, Marta Jančiová a Jana Mlynarčíková. Počas našich „potuliek“, po obci sme boli milo prekvapené, ako sa zmenili za rok niektoré dvory. Stretli sme sa aj s názormi, že by sa záhrady mali hodnotiť skôr, ako v auguste - keď sú záhrady najviac zakvitnuté. S názorom súhlasíme, ale musím podotknúť, že hlavným kritériom je zmena záhrady za jeden rok. To znamená, ako majiteľ svoju záhradu najviac zmenil, čo v nej podnikol. Verte, keby sme hodnotili najkrajšie zakvitnuté záhrady – nevedeli by sme rozhodnúť. 19. augusta 2009 boli tak perfektne upravené a zakvitnuté záhrady, že sme mali problém vybrať najkrajšie štyri. Ale ako to už v súťaži býva aj nám sa podarilo nakoniec vybrať. Majitelia najzaujímavejších záhrad leta 2009 získajú malú pozornosť od Obecného úradu v Ľubeli. A tu sú už výhercovia:

Dana Hricová číslo domu 547

Vladimíra Mrvová číslo domu 538

Ľubica Urbanová číslo domu 525

Ľubica Urbanová (manželka V. Urbana) číslo domu 439

Nedá mi aby som nespomenula, čo nás ešte zaujalo napríklad romantické jazierko u Gejdošov 440, krásne muškáty u Podhorov 441, Slavkovských 428, Tomčíkov 246, krásne balkóny u Urbanov 465, u Oškovej Kataríny 502, Bubniakov 87.

Veľmi pekne upravené dvory u Obrcianov 439, Bubniakov 430 – kde sme dokonca objavili aj najstaršiu lekárníčku, Sidorov, Jurigov 235, Hrnčiarov / Anna /, Kubíkov 65, Magerčiaková Marianna nesklamala ani tento rok, Dzúrikov 84, Durných 56.

Výhercom gratulujeme a tešíme sa na vaše záhrady a milé privítania o rok.

/Mgr. J. Mlynarčíková/

Cezpoľný beh: „O pohár starostu obce Ľubel'a”

Beh ako športová disciplína, kde sa môže naplno realizovať ľudská individualita. Zo seminárov literatúry v súvislosti s poetikou osamelých bežcov si často spomeniem na jednu vetu „Beh, to si ty sám, lebo namiesto teba nikto nepobeží. Dňa 23. 09. 2009 sa v našej obci konal cezpoľný beh „O pohár starostu obce.“ Súťaže sa zúčastnili nielen žiaci 1. a 2. stupňa, ale aj deti materskej školy. Výsledky boli nasledovné:

Ročníky 1. – 2.

1.m: Repa Martin

2.m: Tholt Samuel

3. m: Rojček Adrián

Roč. 5, 6, 7 (chlapci):

1. m.: Pačan Vladimír

2. m.: Hollý Samuel

3. m: Skubík Marek

Roč. 8. – 9. (chlapci)

1. m: Danaj Dávid

2. m.: Kubík Jakub

3. m.: Rakučiak Martin

Roč. 3. – 4.

1. m.: Šmigura Tomáš

2. m.: Strmenský Pavol

3. m.: Matejovie Kristián

Roč. 5, 6, 7 (dievčatá)

1. m.: Vyšná Patrícia

2. m.: Švecová Zdenka

3. m.: Durná Vanesa

Roč. 8. – 9. (dievčatá)

1. m.: Žižková Renáta

2. m.: Šupková simona

3. m.: Balková Terézia

Do okresného kola v súťaži cezpoľného behu postúpili: Dávid Danaj, Jakub Kubík, Martin Rakučiak, Renáta Žižková, Patrícia Vyšná a Veronika Urbanová. (fakty: vyhodnotenie súťažiacich sú prebraté z <http://skolalubela.edupage.org/>)

/Bc. L. Kubíková/

Povedzme to po ľubel'sky

V predchádzajúcom čísle Ľubel'ských novín sme priniesli novú rubriku, v ktorej prezentujeme osobitosti vyjadrovania v našej obci. Ku všeobecne zaužívaných spôsobom v hovorovom styku našich občanov ešte patrí:

- Koncovka podstatných mien stredného rodu sa v 1. páde z „-ie“ mení na „-ia“ (napr. kosenie→ **kosenia**, jedenie→ **jedenia**, pílenie→ **pílenia**),
- Namiesto slovného spojenia „Nechaj ju“ sa používa „**Nahaj hu**“,
- Zámeno „jej“ sa používa ako „**hej**“ (napr. zavolaj jej→ zavolaj **hej**, nerob jej→ nerob **hej**),
- V prídavných menách sa namiesto koncovky „-iu“ používa „-ú“ (napr. tmavšiu→ **tmavšú**, menšiu→ **menšú**),
- Niektoré slová sa nesprávne vyslovujú (napr. tichšie→ **tikšie**, dlhšie→ **dlkšie**, uschnúť→ **usknúť**),
- Koncovka prídavných mien sa v niektorých prípadoch zmäkčuje (napr. ranný→ **raňí**, včasný→ **včašňí**),
- Taktiež sa nesprávne vo výslovnosti zmäkčujú slová, ktoré sa vyslovujú tvrdo (napr. kaderníčka→ **kad'erníčka**, Denisa→ **Deňisa**, minister→ **miňister**, predný→ **predňí**, zadný→ **zadňí**, vrchný→ **vrchní**, nočná→ **nočňá**, generál→ **geňerál**),
- V niektorých podstatných menách v 7. páde je používaná nesprávna koncovka (napr. s ovcami→ **s ovcí**, so strapcami→ **so strapcí**),
- Niektoré slová, resp. slovné spojenia sa vyslovujú inak než by sa mali (napr. Európa→ **Evrópa**, euro→ **evro**, v meste→ **h meste**),
- V niektorých podstatných menách sa používa nesprávna koncovka (napr. jablčok→ **jablček**, sliviek→ **slivák**),
- Široké „ä“ sa v niekedy vyslovuje ako „a“ (napr. svätý→ **svatý**, zväz→ **zvaz**),
- Používa sa iná výslovnosť niektorých slovies (napr. pozerá→ **pozeria**, pozeráš→ **pozeriaš**).

/PhDr. Mariana Magerčiaková/

Máte pocit že platíte veľa za poistenie? Radi Vám pomôžeme a nebude Vás to nič stáť. Práve naopak, dokonca ušetríte. Navštívte nás v novootvorenej pobočke na zdravotnom stredisku a dozviete sa viac.

Allianz 
Slovenská poisťovňa

Výsledky volieb do VÚC v našej obci:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov – 952, Počet voličov, ktorým boli odovzdané obálky - 201 Počet platných hlasovacích lístkov pre voľbu predsedu – 185, Počet platných hlasovacích lístkov pre voľbu do zastupiteľstva - 198

Predseda VÚC: 1. Juraj Blanár – 119 hlasov, 2. Jozef Tarčák – 33 hlasov, 3. Pavel Pavlásek – 22 hlasov, 4. Štefan Brestovský – 11 hlasov

Poslanci VÚC (prvých 5 miest): 1. Erik Gemzický – 151 hlasov, 2. Ján Blcháč – 81 hlasov, 3. Dušan Matejka, Rudolf Urbanovič – 58 hlasov, 4. Alexander Slavkofský – 40 hlasov, 5. Dušan Fabian – 30 hlasov

Adventný veniec naznačuje príchod Vianoc



Slovo *advent* pochádza z latinského slova *adventus*, čo znamená *príchod*, a označuje obdobie pred Vianocami a zároveň aj začiatok nového liturgického roka v katolíckej cirkvi. Advent je teda príchod Krista, ktorý túžobne očakávame. Pripravujeme sa na slávenie Vianoc, tajomstvo vtelenia. Chválimo Boha, ktorý tak miloval svet, že nám poslal svojho Syna. Vianočné sviatky a príprava na ne majú svoj hlbší zmysel v príprave našich srdiec na Božiu milosť vo sviatostiach. Advent nám pripomína, že Kristus príde.

Symbolom adventného obdobia, ktoré trvá štyri týždne, je adventný veniec, ktorý sa teší obrovskej obľube aj u občanov Ľubele. Adventný veniec obsahuje štyri sviečky- tie sa postupne zapalujú počas štyroch adventných nediel. Veniec prostredníctvom sviečok pripomína blízkosť vianočných sviatkov. Ľudia si zhotovovali adventné vence už v 19. storočí. Nápad pochádza z Nemecka. Prvý adventný veniec bol vyrobený v r. 1839 v Hamburgu. Kňaz Johann Hinrich Wichlern mal v opatere niekoľko chudobných a opustených detí, ktoré sa nevedeli dočkať Vianoc.

Vzal teda koleso zo starého voza a zmajstroval z neho veniec, na ktorý pripevnil 19 malých červených a 4 veľké biele sviece. V každý deň adventu zapálil jednu malú sviečku a v adventnú nedeľu jednu z tých veľkých. Deti tak presne vedeli, koľkokrát sa ešte vyspia, kým svitne Štedrý deň. Z tohto nápadu sa neskôr vyvinul „klasický“ adventný veniec so 4 sviečkami- podľa počtu adventných nediel. Ozdobovanie jedľovými vetvičkami sa začalo používať od r. 1860. Sviece sa v priebehu adventu zapalujú postupne (každú nedeľu jedna) a tradícia hovorí, že je potrebné postupovať v smere hodinových ručičiek.

Wichlern netušil, že veniec ako symbol adventu - času duchovnej prípravy na Vianoce, položí základy kvetinárskeho umeniu aj biznisu zároveň. Adventné vence si našli svoje miesto aj na Slovensku. Zdobia nielen stoly našich rodín, visia na vchodových dverách rodinných domov, ale zobia aj námestia obcí a miest.

Svetlo sviečok adventného venca dotvára adventné obdobie, v rámci ktorého sa veriaci v katolíckych, evanjelických a ďalších kresťanských chrámoch schádzajú k modlitbám a zamysleniam, konajú sa v nich aj mnohé



adventné koncerty. Chrámové rúcho v advente je fialové. Prvá adventná nedeľa je súčasne v Katolíckej cirkvi začiatkom nového liturgického roka a už tradične aj dňom celocirkevnej zbierky na charitu.

Štvrtýždňové adventné obdobie nie je len obdobím nákupnej horúčky, ale aj časom duchovnej prípravy a pokánia pred slávením Vianoc, radostnej spomienky na Narodenie Pána. Adventný veniec nás však žiarou svojich sviečok nevyzýva iba k stretnutiu s Kristom počas najkrajších sviatkov roka, ale aj počas všetkých dní nášho každodenného života.



/ PhDr. Mariana Magerčiaková/